

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Koordynacyjna funkcja samorządu w polityce publicznej w obszarze rewitalizacji – założenia

Miasto Grajewo

Dokument sporządzony w ramach projektu „Nasze Grajewo
model wspólnotowego zarządzania rewitalizacją z wykorzystaniem
doświadczeń Turynu”.

Wersja 1 z dnia 30.12.2019

Spis treści

I KOORDYNACYJNA FUNKCJA SAMORZĄDU W REALIZACJI PROCESÓW REWITALIZACYJNYCH.....	3
1.1 POTRZEBY I POTENCJALNE PROBLEMY W POLITYCE REWITALIZACJI	3
1.2 ZASADY PROGRAMOWANIA REWITALIZACJI.....	5
2. ZARZĄDZANIE PROCESEM REWITALIZACJI W GRAJEWIE	10
2.1 SCHEMAT STRUKTURY WDRAŻANIA GPR.....	11
2.2 ROLE POSZCZEGÓLNYCH JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH MIASTA GRAJEWO.....	12
2.3 REALIZACJA PROGRAMU REWITALIZACJI.....	15
3. KOORDYNACYJNA FUNKCJA URZĘDU – REKOMENDACJE ZGODNE Z ZASADAMI REWITALIZACJI.....	17

I Koordynacyjna funkcja samorządu w realizacji procesów rewitalizacyjnych

1.1 Potrzeby i potencjalne problemy w polityce rewitalizacji

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji to skompilowany i wieloaspektowy proces koordynacyjny. Zarządzanie procesem rewitalizacji na zdegradowanych obszarach miast wymaga działań kompleksowych i skoordynowanych.

Poniżej przedstawiono główne problemy z koordynacją i wdrażaniem procesów rewitalizacji – opis tych problemów na podstawie informacji NIK o wynikach kontroli – Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miast (Nr ewid. 153/2016/P/15/037/KIN)

„Dotychczasowe doświadczenia wskazują na brak zintegrowanego planowania i realizacji przedsięwzięć wpisywanych w proces rewitalizacji. W wielu przypadkach występował brak kompleksowości działań i zintegrowanego planowania przedsięwzięć przyjmowanych jako projekty rewitalizacji. Niski udział społeczeństwa w pracach na etapie powstawania Programów Rewitalizacji i tworzenia projektów, powodowały niską skuteczność prowadzonych działań wobec przeciwdziałania negatywnym lokalnym zjawiskom społecznym i gospodarczym. Zagadnienia te nabierają szczególnego znaczenia, ze względu na fakt, że w latach 2014–2020 rewitalizacja została uznana za jedno z ważniejszych zadań lokalnej polityki rozwojowej, na które zaplanowano środki w wysokości ok. 25–26 mld zł.”

W raporcie określono szereg problemów – poniżej przedstawiono te, które mają wpływ na wdrażanie Programów Rewitalizacji na poziomie gminy:

- Programy Rewitalizacji nie stanowiły dla gmin narzędzia zintegrowanego zarządzania procesem rewitalizacji na zdegradowanych obszarach miast.

Pomimo odniesienia LPR do ważnych dla rozwoju województwa i gminy dokumentów, wyznaczenia zdegradowanych obszarów na których mogły być realizowane projekty oraz określenia planowanych na tych obszarach działań, gminy nie postrzegały programu rewitalizacji, jako narzędzia pozwalającego zarządzać działaniami wszystkich podmiotów funkcjonujących na zdegradowanym obszarze, w celu uzyskania najlepszych efektów rewitalizacji. W praktyce, programy te służyły wyłącznie jako załącznik do wniosku o uzyskanie dofinansowania ze środków UE dla pojedynczego projektu rewitalizacji składanego przez gminy do Instytucji Zarządzającej. Na etapie przygotowania przez gminy PR, jak i projektów, które miały służyć realizacji tego programu, nie został w pełni zapewniony udział lokalnej społeczności w tym procesie. Konsultacje społeczne, prowadzone były najczęściej w formie anonimowych ankiet, w wyniku których uzyskiwano wstępne opinie na temat szerokich oczekiwań (nie zawsze związanych z procesem rewitalizacji) ze strony społeczności lokalnych. Brak było natomiast wspólnego działania mieszkańców i władz lokalnych dla przygotowania i uzgodnienia wybranych, celowych, spójnych działań na zdegradowanych obszarach, dla uzyskania efektów prowadzonego procesu rewitalizacji.

- Gminy nie prowadziły monitoringu i ewaluacji Lokalnych Programów Rewitalizacji, co utrudniało ocenę efektywności podejmowanych działań i stopnia realizacji celów określonych w programach.

Brak monitoringu spowodował, że gminy nie posiadały w pełnym zakresie bieżących informacji o stanie realizacji projektów oraz o zachodzących zmianach na zdegradowanych obszarach, jak również niezbędnych danych do weryfikacji zapisów programu i jego aktualizacji.

- Wdrażanie Programów Rewitalizacji nie doprowadziło do likwidacji niekorzystnych zjawisk, występujących na zdegradowanych obszarach miast.

PR nie przyniosły spójnych efektów przestrzennych w obszarach wyznaczonych do rewitalizacji. Najczęściej, projekty realizowane w ramach tych programów dotyczyły pojedynczych, oddalonych od siebie lokalizacji i przyczyniały się jedynie do uporządkowania przestrzeni w ich najbliższym otoczeniu. Część projektów została zrealizowana niezależnie od siebie, punktowo bez wskazanego powiązania między nimi.

W celu skutecznego prowadzenia procesu rewitalizacji z wykorzystaniem środków europejskich w latach 2014–2020, Najwyższa Izba Kontroli uważa za konieczne podjęcie działań przez (wybrano zalecenia i rekomendacje właściwe dla poziomu gminy):

Rekomendowano:

- zmianę podejścia i przygotowania gminnych programów rewitalizacji, jako narzędzia **zarządzania i zintegrowania działań wielu podmiotów** dla osiągnięcia celów rewitalizacji;
- wykorzystywania potencjału i możliwości lokalnych społeczności w planowaniu i realizacji działań prowadzonych na obszarach objętych rewitalizacją.

1.2 Zasady programowania rewitalizacji

W celu zapewnienie **skutecznej koordynacji procesu rewitalizacji** określono szereg zasad programowania, których przestrzeganie powinno być podstawą – filarem wdrażania programów rewitalizacji, tak aby uchronić samorządy od problemów opisanych powyżej.

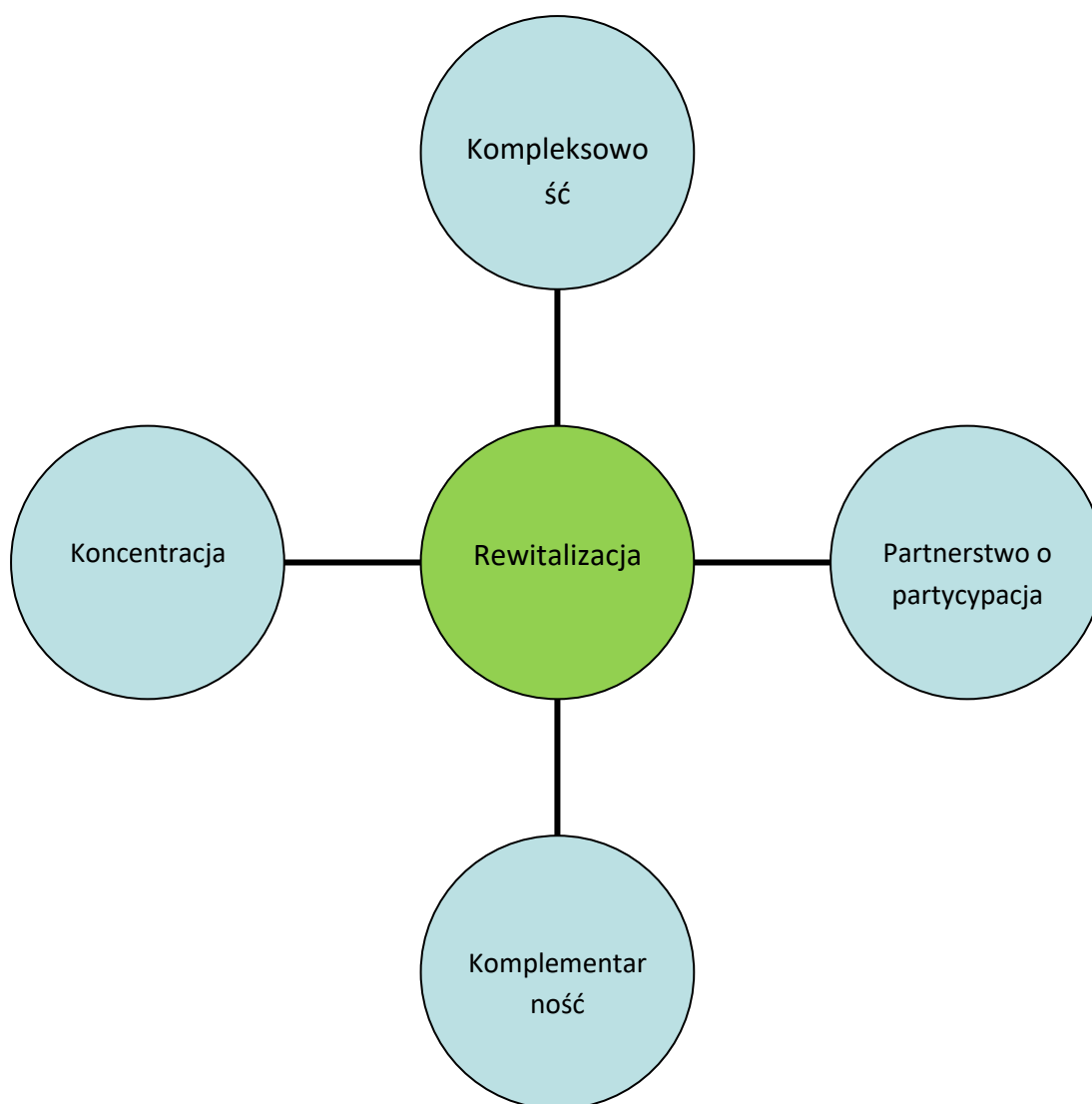

Diagram – opracowanie własne

Kompleksowość:

Projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne współfinansowane ze środków EFRR, EFS, FS, innych środków publicznych lub prywatnych.

W trakcie opracowywania i wdrażania PR nie dopuszcza się możliwości planowania i realizacji tylko wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji.

Różnorodność działań warunkuje osiągnięcie kompleksowości interwencji.

Wzajemne powiązanie oraz synergia projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Nie oznacza to w każdym przypadku obowiązku jednoczesnej realizacji działań, lecz synchronizację efektów ich oddziaływania na sytuację kryzysową.

Koncentracja:

Koncentracja interwencji i potrzeba hierarchizacji potrzeb powodują, że PR dotyczy terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, dotkniętych szczególną koncentracją problemów oraz negatywnych zjawisk kryzysowych.

Co do zasady przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane są na obszarach rewitalizacji. Do objęcia wsparciem można jednak dopuszczać także projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne zlokalizowane poza obszarem rewitalizacji, jeśli służą one realizacji celów wynikających z PR. Zwłaszcza dotyczy to inicjatyw społecznych, nakierowanych np. na aktywizację zawodową mieszkańców obszarów rewitalizacji, gdzie rozwiązania dedykowane ludności z obszaru rewitalizacji mogą być podejmowane poza obszarem rewitalizacji. Takie przypadki wymagają szerszego uzasadnienia i wskazania siły tych powiązań i efektywności oddziaływania danego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego

Komplementarność:

dotyczy szeregu aspektów:

- przestrzenna:

Konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji PR wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi, realizowanymi zarówno na obszarze rewitalizacji, jak i znajdującymi się poza nim, ale oddziałującymi na obszar rewitalizacji.

Prowadzone działania nie mogą: skutkować przenoszeniem problemów z obszarów rewitalizacji na inne obszary, prowadzić do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Dlatego niezbędna jest ciągła analiza następstw decyzji przestrzennych w skali całej gminy.

- problemowa:

Konieczność realizacji projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że PR będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym).

Ma przeciwdziałać fragmentacji działań (np. tzw. „rewitalizacji technicznej”, „rewitalizacji społecznej” – określeń błędnie stosowanych, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa), koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru.

Konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji.

- proceduralno – instytucjonalna:

Konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez daną gminę systemie zarządzania w ogóle.

- międzyokresowa:

Możliwe jest uzupełnianie przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności (np. o charakterze infrastrukturalnym) projektami komplementarnymi (np. o charakterze społecznym), realizowanymi w ramach polityki spójności w aktualnym i przyszłym okresie programowania.

Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie. Zmiany wprowadzane w PR odpowiadają na te potrzeby zmian, które wynikają głównie z ich ewaluacji, opartej na systematycznym monitoringu.

- źródeł finansowania:

Projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, wynikające z PR opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania.

Łączenie prywatnych i publicznych źródeł finansowania, przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądanych zmian.

Rolą władz miejskich powinno być nie tylko pozyskiwanie środków zewnętrznych (np. z funduszy europejskich, środków funduszy ochrony środowiska itd.), ale także angażowanie w proces kapitału prywatnego (przedsiębiorstw, mieszkańców, wspólnot mieszkaniowych, banków), jak i wykorzystanie formuły ppp.

Partnerstwo i partycypacja

PR jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji. Prace nad przygotowaniem programu, bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszaru rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie).

Partycypacja ukierunkowana jest na możliwie dojrzałe jej formy, a więc nieograniczające się jedynie do informacji (np. w formie spotkań, dyskusji i warsztatów) czy konsultacji działań władz lokalnych, ale dążące do zaawansowanych metod partycypacji, takich jak współdecydowanie, aktywne uczestnictwo w projektach.

2. Zarządzanie procesem rewitalizacji w Grajewie 1

Zarządzeniem nr 6/15 Burmistrza Miasta Grajewo z dnia 22.12.2015 r. powołany został Zespół ds. rewitalizacji w związku z uczestnictwem Miasta Grajewo w konkursie pod nazwą „Modelowa Rewitalizacja Miast” oraz przystąpieniem do prac nad sporządzeniem Gminnego Programu Rewitalizacji Grajewo.

W skład Zespołu wszedł Burmistrz Miasta, Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Dyrektor Zakładu Administracji Domów Mieszkalnych, Dyrektor Grajewskiego Centrum Kultury, przedstawiciel Wydziału Nieruchomości i Planowania Przestrzennego, przedstawiciele Referatu Pozyskiwania Środków, przedstawiciel przedsiębiorców oraz przedstawiciel mieszkańców. Zespół powołany został na czas nieokreślony, ale wraz z uchwaleniem Gminnego Programu Rewitalizacji powołany zostanie Zespół ds. zarządzania projektem (Zespół ds. rewitalizacji) w ramach urzędu.

Podstawę tego zespołu stanowić będzie poprzedni zespół, za przewodnictwem Koordynatora ds. rewitalizacji (np. Pełnomocnik ds. rewitalizacji), przy czym nowy zespół skupiać będzie szersze grono osób reprezentujących instytucje podległe Burmistrzowi.

W posiedzeniach zespołu mogą – w zależności od tematyki – uczestniczyć członkowie Władz Miasta (Burmistrz, Zastępca Burmistrza, Sekretarz, Skarbnik), a także przedstawiciele Rady Miasta Grajewo. Przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi wykonywanymi przez wydziały urzędu i inne jednostki podległe kieruje Zastępca Burmistrza za pośrednictwem i z pomocą Zespołu ds. rewitalizacji. W skład Zespołu ds. rewitalizacji Burmistrz Miasta powołuje kierowników ze wszystkich jednostek wykonujących zadania rewitalizacyjne zgodnie ze standardowym zakresem ich kompetencji służbowych (przyjmując możliwość wskazania osoby wiodącej oraz osób wspomagających).

Pracami powołanego zespołu kieruje Koordynator ds. rewitalizacji. Rolą Koordynatora jest nie tylko koordynacja realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zapisanych w GPR, ale także tworzenie warunków dla działań i projektów podmiotów zewnętrznych lub projektów wspólnych oraz zachęcanie interesariuszy do ich podejmowania. Koordynator oprócz organizacji prac Zespołu odpowiada za zebranie i zredagowanie informacji składających się na plan działań GPR i jego aktualizację. Natomiast poszczególne działania w ramach

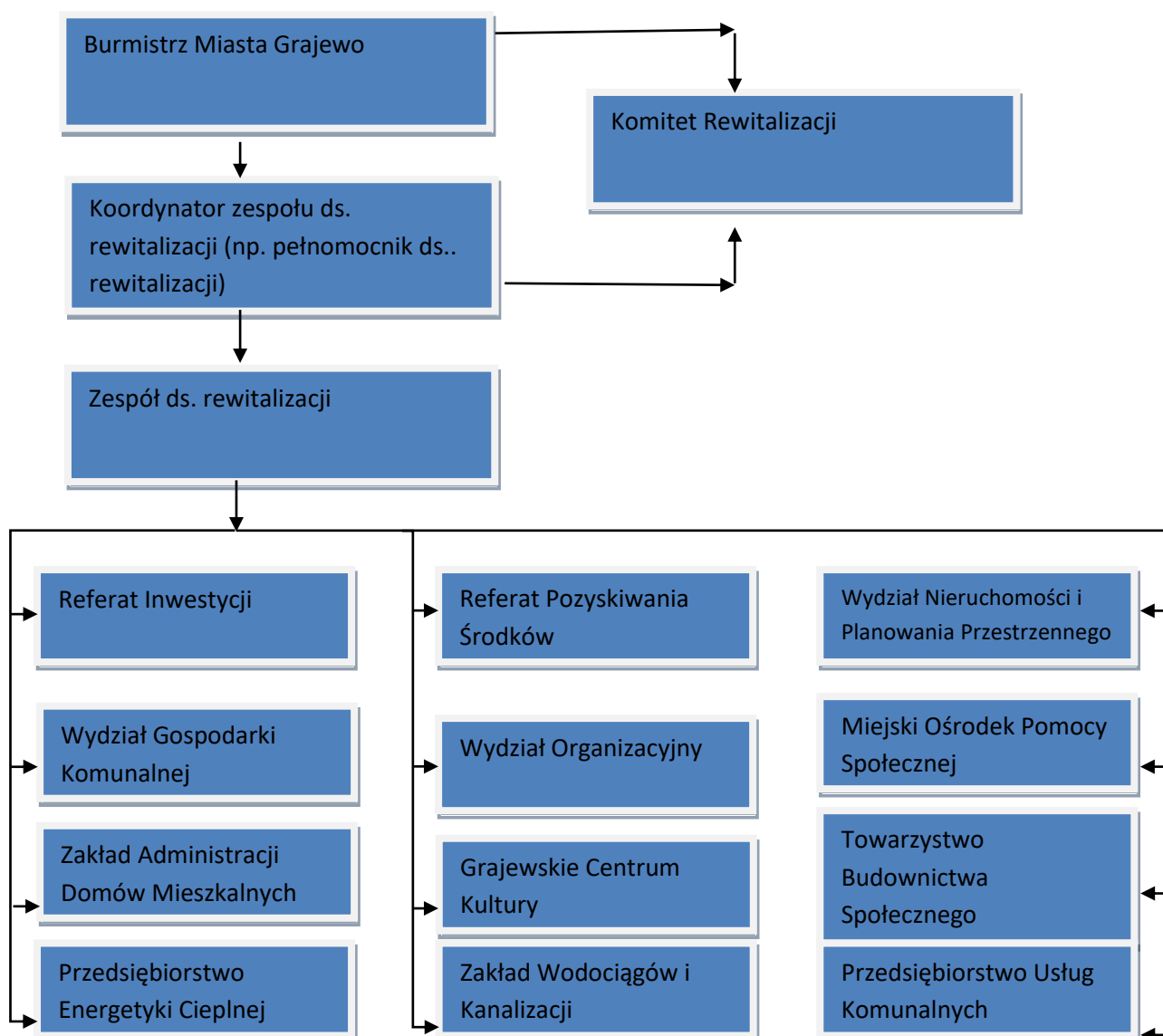
¹ Na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Grajewo na lata 2017 - 2027

wdrażania programu oraz przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą przypisywane – na zasadzie bezpośredniej odpowiedzialności – poszczególnym członkom Zespołu ds. Rewitalizacji. Szczegółowy skład Zespołu, zakres obowiązków, tryb jego pracy, a także wspomniane wcześniej uregulowania dotyczące Planu Działań GPR będą zawarte w Zarządzeniu Burmistrza.

Poniżej przedstawiono schemat struktury wdrażania programu rewitalizacji, w ramach którego podejmowane są decyzje dotyczące działań rewitalizacyjnych.

2.1 Schemat struktury wdrażania GPR

RYSUNEK. SCHEMAT STRUKTURY WDRAŻANIA PROGRAMU REWITALIZACJI
ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE URZĘDU MIASTA GRAJEWO

2.2 Role poszczególnych jednostek organizacyjnych miasta Grajewo

Referat inwestycji:

- zlecenie i nadzór nad opracowaniem dokumentacji projektowych planowanych inwestycji zgodnie z przepisami prawa, w tym ustawy prawo zamówień publicznych;
- wdrażanie projektów rewitalizacyjnych
- bieżąca koordynacja prac rewitalizacyjnych;
- współpraca z inwestorami w zakresie realizacji inwestycji;
- identyfikowanie problemów i wskazywanie możliwości eliminowania przeszkód w realizacji projektów rewitalizacyjnych;

Referat pozyskiwania środków:

- poszukiwanie możliwości finansowania zaplanowanych działań, w tym aplikowanie o środki;
- gromadzenie, dostarczanie i analizowanie danych niezbędnych do opracowania, wdrażania i monitorowania Gminnego programu rewitalizacji;
- inspirowanie i zgłaszanie projektów rewitalizacyjnych;
- przekazywanie informacji oraz sprawozdań z realizacji projektów rewitalizacyjnych;
- weryfikacja zgodności realizowanych projektów z wyznaczonymi celami w GPR;
- opiniowanie i rekomendowanie propozycji w zakresie poszczególnych elementów GPR bądź ich zmian.

Wydział Nieruchomości i Planowania Przestrzennego:

- wydawanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenów związanych z rewitalizacją;
- prowadzenie spraw dotyczących nieruchomości związanych z rewitalizacją: sprzedaży nieruchomości gruntowych, zamian, oddawania gruntów w użytkowanie wieczyste, trwałe zarząd, najem, dzierżawę, użyczenie, użytkowanie
- prowadzenie procedury opracowywania projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i ich zmian z godnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami;
- ustalanie zgodności prowadzonych inwestycji rewitalizacyjnych z dokumentami strategicznymi i planistycznymi miasta.

Wydział Organizacyjny:

- bieżąca i stała komunikacja z mieszkańcami miasta nt. założeń rewitalizacji, postępów w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz efektów;
- zbieranie i analizowanie zgłaszanych przez społeczność miasta uwag, opinii, wniosków;
- działania komunikacyjne realizowane za pośrednictwem narzędzi komunikacyjnych miasta, lokalnych mediów;
- współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze rewitalizacji.

Wydział Gospodarki Komunalnej:

- prowadzenie remontów obiektów budowlanych znajdujących się na obszarze rewitalizacji;
- planowanie infrastruktury komunalnej na obszarze rewitalizacji;
- prowadzenie spraw związanych z gospodarką lokalami użytkowymi znajdującymi się na obszarze rewitalizacji;
- poprawa estetyki miejsc i przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizacji.

Zakład Administracji Domami Mieszkalnymi:

- utrzymania należytego stanu technicznego i sanitarnego administrowanych obiektów znajdujących się na obszarze rewitalizacji;

Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej:

- rozwój sieci ciepłowniczej;
- poprawa standardu mieszkań i przyciągania nowych mieszkańców do obszaru rewitalizacji.

Zakład Wodociągów i Kanalizacji:

- rozwój i modernizacja urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych znajdujących się na obszarze rewitalizacji;

Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych:

- utrzymanie czystości, odśnieżanie i zwalczanie gołoledzi na drogach i placach gminnych oraz terenach użyteczności publicznej znajdujących się na obszarze rewitalizacji;
- pielęgnowanie, odnawianie i utrzymanie we właściwym stanie zieleni miejskiej znajdującej się na obszarze rewitalizacji;

- utrzymywanie we właściwym stanie technicznym publicznych i wewnętrznych dróg gminnych oraz obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej znajdujących się na obszarze rewitalizacji poprzez wykonywanie remontów i konserwacji.

Towarzystwo Budownictwa Społecznego:

- przeprowadzanie remontów i modernizacji obiektów znajdujących się na obszarze rewitalizacji przeznaczonych na zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych na zasadach najmu;

Grajewskie Centrum Kultury:

- tworzenie lub modernizacja infrastruktury społecznej;
- aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji;
- tworzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji;
- kształtowanie i rozwój oferty kulturalnej oraz rozrywkowej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej:

- wspieranie materialne rodzin z obszaru rewitalizacji z systemu pomocy społecznej, fundusz alimentacyjnego, świadczeń rodzinnych i świadczeń wychowawczych;
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- organizacja i finansowanie dożywienia w szkołach dla dzieci i młodzieży z rodzin ubogich z obszaru rewitalizacji;
- aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych;
- pomoc społeczna na rzecz osób dotkniętych lub zagrożonych alkoholizmem;
- aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji;
- wspieranie działalności organizacji pozarządowych jako istotnego partnera przemian społecznych, poprzez wspieranie i rozwój wolontariatu.

Rola Komitetu rewitalizacji:

- funkcja opiniotwórczo-doradcza burmistrza miasta Grajewo;
- reprezentowanie interesariuszy obszaru rewitalizacji;
- wyrażanie opinii oraz inicjowanie rozwiązań dotyczących obszaru rewitalizacji;
- zapoznawanie się z postępami prac w zakresie realizacji GPR;

- uczestnictwo w opiniowaniu oraz przygotowaniu projektów uchwał i zarządzeń związanych z obszarem rewitalizacji.

2.3 Realizacja programu rewitalizacji

Budowa i realizacja programu rewitalizacji jest zabiegiem złożonym. Wymaga przeprowadzenia wielu działań o charakterze diagnostycznym, konsultacyjnym, negocjacyjnym, planistycznym, prawnym, wdrożeniowym i monitoringowym – korygowania projektów i działań w trakcie ich realizacji oraz kompleksowej oceny po zakończeniu. Skuteczne, terminowe i efektywne wdrażanie programu rewitalizacji wymaga utworzenia lub wyznaczenia przez podmiot rewitalizacji organu, któremu czynność ta zostanie powierzona.

Ustawa z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji – wskazuje, że jednym z najważniejszych narzędzi realizacji programu rewitalizacji – zapewniających jego uspołecznienie oraz komplementarność jest **Komitet rewitalizacji**:

Komitet rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą burmistrza.

Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania komitetu rewitalizacji ustala się uwzględniając jego funkcję oraz zapewniając wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli. Zasady określa, w drodze uchwały, rada gminy przed uchwaleniem programu rewitalizacji albo w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia jego uchwalenia. Podjęcie uchwały powinno być poprzedzone konsultacjami społecznymi. Burmistrz niezwłocznie po podjęciu przez Radę Miasta uchwały powołuje Komitet rewitalizacji. Obsługę organizacyjną komitetu rewitalizacji zapewnia urząd obsługujący Burmistrza. W przypadku, gdy Komitet rewitalizacji zajmuje stanowisko w drodze głosowania, przedstawiciele gminy, gminnych jednostek organizacyjnych, w tym gminnych osób prawnych, nie biorą udziału w głosowaniu, jeżeli dotyczy ono projektów dokumentów, których opracowanie jest zadaniem Burmistrza.

Ustawa o rewitalizacji, jak również analiza zakresu projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, **wskazuje, że największy ciężar organizacyjny, zarządczy i finansowy**

związany z realizacją GPR – będzie udziałem samorządu lokalnego i jego jednostek podległych.

Dla zapewnienia „dobrego zarządzania” procesem rewitalizacji, a tym samym „czuwania” nad komplementarnością realizowanych działań – istotne będzie stworzenie lub dostosowanie istniejących struktur administracyjno-zarządczych do specyfiki i potrzeb realizacji programu rewitalizacji – także w kontekście właściwego funkcjonowania komitetu rewitalizacji (obsługę organizacyjną komitetu rewitalizacji zapewnia urząd obsługujący Burmistrz).

Biorąc powyższe pod uwagę należy stwierdzić, że ciałem doradczym Burmistrza Miasta w sprawach rewitalizacji będzie Komitet Rewitalizacji złożony z przedstawicieli Urzędu Miasta Grajewo, miejskich jednostek organizacyjnych, spółek miejskich wskazanych przez Burmistrza Miasta Grajewo, mieszkańców obszaru rewitalizacji wyznaczonego uchwałą Rady Miasta Grajewo, przedstawicieli podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na obszarze miasta, przedstawicieli podmiotów prowadzących na obszarze miasta działalność społeczną, w tym organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, przedstawicieli właścicieli/użytkowników wieczystych nieruchomości/podmiotów zarządzających nieruchomościami znajdującymi się na obszarze rewitalizacji, w tym wspólnot mieszkaniowych oraz innych mieszkańców miasta Grajewo chcących uczestniczyć w procesie rewitalizacji Grajewa. Komitet Rewitalizacji został powołany Zarządzeniem Nr 17/18 Burmistrza Miasta Grajewo z dnia 18.12.2018 r.

Proces tworzenia oraz realizacji programu rewitalizacji można podzielić na kilka istotnych etapów:

1. Przygotowanie do sporządzania programu rewitalizacji.
2. Sporządzenie projektu programu rewitalizacji.
3. Konsultacje społecznego programu rewitalizacji.
4. Opiniowanie projektu programu rewitalizacji.
5. Wprowadzenie zmian wynikających z przeprowadzonych konsultacji społecznych i uzyskanych opinii oraz uchwalenie programu rewitalizacji.
6. Realizacja programu rewitalizacji.

Zarządzanie realizacją programu rewitalizacji jest przede wszystkim zadaniem spoczywającym na Urzędzie Miasta Grajewo.

W związku z tym odpowiednie wydziały i jednostki Urzędu odpowiedzialne za zarządzanie i realizację poszczególnych części programu rewitalizacji stosować się będą do zasad organizacji i funkcjonowania kontroli zarządczej w Urzędzie Miasta Grajewo i jednostkach organizacyjnych Miasta Grajewo, które określone zostały Zarządzeniem Nr 219/15 z dnia 2015-12-24 w sprawie organizacji i funkcjonowania kontroli zarządczej w Urzędzie Miasta Grajewo i jednostkach organizacyjnych Miasta Grajewo.

System zarządzania procesem rewitalizacji i wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji jest oparty o istniejący system zarządzania miastem Grajewo.

3. Koordynacyjna funkcja urzędu – rekomendacje zgodne z zasadami rewitalizacji

Zasada	Samorząd jako koordynator	Kto odpowiada
Kompleksowość	Samorząd zapewnia wzajemne powiązanie oraz synergię projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tak aby zapewnić realizację kompleksowego wsparcia obszaru rewitalizowanego a nie pojedynczych inwestycji. Samorząd zapewnia realizację projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych planując inwestycje z wykorzystaniem różnorodnych funduszy strukturalnych (EFS, EFRR), środków własnych oraz w ramach PPP	Burmistrz Miasta Grajewo, Zespół ds. rewitalizacji
Koncentracja	Samorząd odpowiada za zidentyfikowanie wspólnie z mieszkańcami potrzeb i ich hierarchizację a także zapewnienie możliwości zgłoszenia poszczególnych potrzeb i pomysłów do PR a następnie koncentrację interwencji na terenach o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, dotkniętych szczególną intensyfikacją problemów	Burmistrz Miasta Grajewo, Zespół ds. rewitalizacji

	oraz negatywnych zjawisk kryzysowych.	
Komplementarność przestrzenna	<p>Samorząd zapewnia wzajemne powiązania pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi, realizowanymi zarówno na obszarze rewitalizacji, jak i znajdującymi się poza nim, ale oddziałującymi na obszar rewitalizacji.</p> <p>Samorząd dba aby działania rewitalizacyjne nie skutkowały przenoszeniem problemów z obszarów rewitalizacji na inne obszary, nie wzmacniały niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Rolą samorządu jest ciągła analiza następstw decyzji przestrzennych w skali całej gminy.</p>	Burmistrz Miasta Grajewo, Zespół ds. rewitalizacji
Komplementarność problemowa	<p>Rolą samorządu jest dbałość o realizację projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że PR będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym, środowiskowym).</p> <p>Samorząd powinien przeciwdziałać fragmentacji działań, koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru.</p> <p>Rolą samorządu jest powiązanie działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji, np. wspieranie przedsiębiorczości.</p>	Burmistrz Miasta Grajewo, Zespół ds. rewitalizacji
Komplementarność proceduralno –	Rolą samorządu jest zaprojektowanie systemu zarządzania programem rewitalizacji, który	Burmistrz Miasta Grajewo,

instytucjonalna	<p>pozwole na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - powołanie zespołu ds. rewitalizacji - ustalenie zakresów i odpowiedzialności poszczególnych instytucji, referatów, zakładów wchodzących w skład zespołu ds. rewitalizacji - ustalenie sposobu monitoringu procesu wdrażania rewitalizacji oraz realizacja monitoringu zgodnie z przyjętymi zasadami i narzędziami - ustalenie sposobu ewaluacji programu i realizacja procesu rewitalizacji - koordynowanie działań komunikacyjnych dotyczących wszystkich interesariuszy PR - prowadzenie działań informacyjno – promocyjnych dotyczących wdrażania procesu rewitalizacji 	Zespół ds. rewitalizacji – w tym poszczególne instytucje i jednostki wchodzące w skład zespołu ds. rewitalizacji
Komplementarność międzyokresowa	<p>Rolą samorządu jest uzupełnianie przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności (np. o charakterze infrastrukturalnym) projektami komplementarnymi (np. o charakterze społecznym), realizowanymi w ramach polityki spójności w aktualnym i przyszłym okresie programowania.</p>	Burmistrz Miasta Grajewo, Zespół ds. rewitalizacji
Komplementarność źródeł finansowania	<p>Zadaniem samorządu jest umiejętne uzupełnianie i łączenie wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania.</p> <p>Rolą samorządu jest łączenie prywatnych i</p>	Burmistrz Miasta Grajewo, Zespół ds. rewitalizacji

	<p>publicznych źródeł finansowania</p> <p>Rolą władz miejskich powinno być nie tylko pozyskiwanie środków zewnętrznych (np. z funduszy europejskich, środków funduszy ochrony środowiska itd.), ale także angażowanie w proces kapitału prywatnego (przedsiębiorstw, mieszkańców, wspólnot mieszkaniowych, banków), jak i wykorzystanie formuły PPP.</p>	
Partnerstwo i partycypacja	<p>Rolą samorządu jest zapewnienie wdrażania (realizacji) programu opierając się na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszaru rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.</p> <p>Rolą samorządu jest wykorzystywanie dojrzałych form i zaawansowanych narzędzi partycypacji, a więc nieograniczające się jedynie do informacji (np. w formie spotkań, dyskusji i warsztatów) czy konsultacji, ale dążące do zaawansowanych metod partycypacji, takich jak współdecydowanie, aktywne uczestnictwo w projektach.</p>	<p>Burmistrz Miasta Grajewo,</p> <p>Zespół ds. rewitalizacji – w tym poszczególne instytucje i jednostki wchodzące w skład zespołu ds. rewitalizacji</p> <p>Pełnomocnik ds. rewitalizacji</p>

Koordynacyjna funkcja urzędu w procesie rewitalizacji – kluczowe znaczenie pełnomocnika ds. rewitalizacji

Pełnomocnik ds. rewitalizacji ma kluczową rolę z zarządzaniu procesem rewitalizacji. Jego głównym zadaniem jest koordynacja działań i komunikacji a także prowadzenie monitoringu PR, w tym:

aktualizowanie i wdrażanie Programu Rewitalizacji poprzez koordynację przedsięwzięć realizowanych na obszarach objętych ww. programem, na których rewitalizacja jest

wspierana przez Miasto poprzez działania aktywizujące i integrujące społeczności miejskie oraz komunalne projekty inwestycyjne.

Poprzez koordynację w przedmiotowym zakresie rozumie się:

- kompleksowe programowanie polityki rewitalizacji;
- podejmowanie działań mających na celu regulowanie współpracy między wydziałami/referatami/Zakładami/Jednostkami organizacyjnymi Miasta;
- inicjowanie działań rewitalizacyjnych, w tym również realizowanych przez organizacje pożytku publicznego oraz wdrażanych w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego;
- prowadzenie koordynacji zlecania zadań w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, tak aby były one koncentrowane na obszarze rewitalizacji;
- wspieranie zarządzania projektami realizowanymi przez podmioty publiczne i prywatne;
- inicjowanie i opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- organizowanie i obsługę prac zespołu ds. rewitalizacji oraz innych gremiów społecznych zaangażowanych w procesie rewitalizacji;
- inicjowanie i organizowanie przedsięwzięć informacyjnych, promocyjnych i konsultacyjnych;
- prowadzenie działań doradczych i informacyjnych w zakresie pozyskiwania środków funduszy europejskich i z innych źródeł na działania rewitalizacyjne i wspomagające procesy rewitalizacyjne;
- monitorowanie efektów działań realizowanych na obszarach objętych Programem Rewitalizacji.